

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Nazadovanje kmetijskih posestev na Štajerskem. — Pokončevanje gosenic. — Kaj nam pripoveduje kmetijsko knjigovodstvo. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem. — Državna delavnica za petarstvo pri Sv. Barbari v Halozah. — Gospodarske drobtine. — Zadruga: Poročila zveze gospolarskih zadrug na Štajerskem. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Tržna poročila. — Oznanila.

Z ozirom na to, da se že dalje časa ponatiskujejo članki iz „Gospodarskega Glasnika“ in „Zadruga“ brez našega izrecnega dovoljenja in brez navedenega vira, je podpisano uredništvo prisiljeno izjaviti, da je ponatis katerega koli članka dovoljen le, če se navede vir.

Uredništvo.

Nazadovanje kmetijskih posestev na Štajerskem.

I. Kako veliko je.

Že večkrat se nam je nudila prilika, govoriti v našem listu o vedno manjšem številu in obsegu kmetijskih posestev na Štajerskem, torej o prikazni, ki je dalekosežnega gospodarskega pomena. Zdi se, da preti ravno kmetijstvu, ki je vendar najtrdnjša in najvarnejša podlaga narodnega gospodarstva, od dveh strani na enkrat nevarnost. Na eni strani mu odidejo najboljše in najčilejše delavske moči v mesto, na drugi strani pa se stezajo neštevilne roke meščanov po njegovi zemlji. To je druga stran tega vprašanja. Mesto vzame kmetijstvu veliko število najboljših delavskih moči, pa mu za to ne da nobenega nadomestka, ampak mu še celo jemlje zemljo.

Že davno je dokazano dejstvo, da štejejo danes mnoge zgornještajerske občine komaj polovico toliko kmetijskih posestnikov kot v šestdesetih letih. Ze proti koncu pretečenega stoletja je obrnil naš deželni zbor svojo pozornost na to stvar. Uvidel je, da temu, če se da zemlja na prosto roko, še nikakor ne sledi gospodarski napredek in večje blagostanje kmetijskega stanu, ampak da izhajajo iz tega mnoge naravnost slabe posledice. Govorilo se je o mnogih sredstvih proti temu zlu in statistični deželni urad za Štajersko je dobil nalogo, naj poizve obseg in velikost nazadovanja kmetijskih posestev in o tem vsakoletno poroča. Ta urad je izdal že dvoje takih naznanil za leti 1903 do 1904 in 1905, o katerih smo v našem listu obširno poročali.

Publikacija, ki je zadnjič izšla iz omenjenega urada (Statistische Mitteilungen über Steiermark, Heft XXII, Graz 1910. — VIII in 67 str. teksta, pa 52 strani tablic)

ne obsega samo poročila o letih 1906 do 1907, ampak prinaša tudi pregled podatkov o vseh dosedanjih petih letih, v katerih se to poizvedovanje že vrši, namreč za leta 1903 do 1907. To poročilo razpada v dva popolnoma ločena dela, med katerima obravnava prvi „Prodaje kmetijskih posestev osebam nekmetijskih stanov“, drugi pa prisilne dražbene prodaje kmetijskih in logarskih posestev. Vsak izmed teh dveh oddelkov sestaja iz daljše pisane razprave in tablic, ki spadajo k nji. Razpravo je napisal deželni statistik dr. Wittschleben. Razprava je pisana objektivno strokovno in podaja vsakemu štajerskemu agrarnemu politiku mnogo zanimivega gradiva, tako da se nam zdi potrebno, govoriti nekoliko natančneje o tem.

Naš namen je pred vsem raziskovati nazadovanje kmetijske posesti, torej prodaje kmetijskih posestev, tako da se bomo šele v drugem delu in mimogrede doteknili prisilnih dražb, ki ne zadevajo naravnost kmetijskih posestev, ampak splošno kmetijska posestva. Dasi je ta druga skupina metodično popolnoma pravilno razdeljena v tri razdelke, čisto kmetijsko, kmetijsko last s postranskim zaslužkom in drugo kmetijsko last, vendar slika, tudi če izvzamemo tudi samo prvo kategorijo, ni popolnoma jasna, ampak naravnost motna, če bi hoteli iz nje sklepati na kmetijski stan, ki nas v prvi vrsti zanima. Zato omenjamo samo na kratko, da je v obravnavani dobi prišlo na dražbo skupno 1260 kmetijskih posestev s skupno površino 8768 ha, od katerih jih odpada približno 5000 ha na čisto kmetijska posestva.

Vse drugačna števila pa dobimo, če si bliže ogledamo prostovoljne prodaje kmetijske posesti nekmetom. V zadnjih petih letih je prešlo skupno 1817 kmetijskih posestev v nekmetске roke in sicer na Gornjem Štajerskem 267, na Srednjem 931 in na Spodnjem 619. Glede števila slučajev stoji torej Srednja Štajerska s svojimi 51 odstotki v prvi vrsti; Spodnje Štajersko je udeleženo s 34, Gornje Štajersko pa s 15 odstotki slučajev. Če pa si ogledamo prodano površino, potem vidimo, da odpada od teh 29.300 ha, ki so izgubljeni za kmetijstvo, na Gornje Štajersko 40 odstotkov, na Srednje 36 in na Spodnje 24 odstotkov. Ker obravnava

ta statistika le cela kmetijska posestva in ne kosce posestev nekmetom, pač lahko rečemo, da je izguba v resnici še večja.

Res je, da moramo pri tem priznati, da se raziskuje samo ena stran tega narodnogospodarsko tako važnega problema, dočim se „nastanek novih kmetijskih gospodarstev na nekmetijski zemlji“ ne upošteva. Vendar pa ti statistiki ne smemo kratkomalo očitati enostranosti, ker so taki slučajji, kakor uči izkušnja, precej redki in ker nam pri tem preiskovanju gre pred vsem za to, da preučimo obseg in velikost nazadovanja kmetijskih posestev in tako doženemo njegovo škodljivost.

V ta namen je dobro primerjati izgubljeno kmetijsko površino s skupno površino kmetijskih gospodarstev. Število teh pa se da le posredno izračunati iz podatkov državne statistike zemljiških posestnikov in štetja kmetijskih obratov. Če odštejemo od skupne površine najmanjša in velika posestva, nam ostane 1.301.000 ha. Vzemimo, da to število, ki pa je prej preveliko ko premalo, znači kmetijsko posest, potem vidimo, da je v teku zadnjih petih let, za katera se je to poizvedovanje vršilo, kmetijstvo izgubilo povprečno 2,25 odstotka zemlje in sicer na Gornjem Štajerskem 3,0, na Srednjem 2,2, na Spodnjem pa 1,64 odstotka zemlje.

Če si n. pr. pobliže ogledamo Gornje Štajersko, ki je največ izgubilo, potem se nam pokaže, da, če bo to nazadovanje še v bodoče tako veliko, strašno dejstvo, da v približno 160 letih na Gornjem Štajerskem ne bo več nobenega kmeta.

Dr. W.

Pokončevanje gosenic.

Dasi je štajerski deželni odbor leta 1900 izdal zelo praktično pisano, s slikami po naravi opremljeno knjigo o škodljivcih v vinoreji in sadjereji in o njih pokončevanju v 15.000 izvodih in jo razdelil med štajerske vinorejce in sadjerejce, dasi so se posamezni deželni strokovni organi, posebno pa potovalni učitelji za sadjerejo pošteno trudili, da bi poučili prebivalstvo o vedno večjem in škodljivejšem nastopanju raznih drevesnih in trsnih škodljivcev in o njih pokončevanju in zatiranju, vendar so se ljudje za vse to delo vse premalo zmenili. Posledica je bila, da so po nekaterih krajih posebno tri vrste

gosenic nastopile v takem številu, da so bila v mesecih maj in junij v mnogih sadunosnikih vsa drevesa popolnoma gola, brez listja in cvetja. Tako je v prizadetih krajih Štajerske bilo v letih 1907, 1908 in 1909 mnogo manj ali skoro nič sadja. Nele da je bil pridelek sadja izgubljen, škoda je bila še tem večja, ker od gosenic objedeno drevje tudi drugo leto ni imelo pravih poganjkov. Posebno ob ogrski in hrvaški meji, kjer so gosenice zadnji dve leti nastopile v naravnost velikem številu, so drevesne krone polne goseničjih gnezd in zalege, tako da lahko vsled ugodne zime pričakujemo v spomladi zopet zelo mnogo gosenic. Zato pa resno opominjamo: Sadjerejci! Pokončujte gosenice, ki že nekaj let sem zelo nevarno in škodljivo nastopajo po sledečih nasvetih pravčasno in temeljito, sicer mora biti vse naše drevje uničeno in sadjereja brezpogojno pogubljena.

Te škodljive gosenice so:

1. Zlatoritka (*Porthesia chrysorrhoea*).
2. Jabolčni molj (*Aporia crataegi*).
3. Prstančar (*Gastropacha neustria*).

Da pa lahko te škodljivce uspešno pokončujemo, moramo poznati njihovo življenje. Zato ga hočemo na kratko opisati, predno podamo nasvete, kako se naj pokončujejo.

1. Zlatoritka. Če gremo v pozni jeseni, ko je že vse listje odletelo z drevja, po sadunosnikih, vidimo na vejah sadnih pa tudi gozdnih dreves, posebno hrastov, suhe šopke listja, prepredene s tankimi nitkami. Če razgrnemo tak šopek, vidimo v njem male gosenice zlatoritke, ki hočejo na ta način prezimiti. Metulji so ponočni; njih samice ležejo junija in julija do 250 jajec v podolgovatih, klobasastih, rjavih zalegah na spodnje strani listja. V kakih treh tednih izlezejo iz teh jajec gosenice, ki nekaj časa žro, pa se meseca septembra na zgore opisani način zapredejo, da bi lahko prezimile. Te zapredke imenujemo v nasprotju z onimi, ki jih dela jabolčni molj, „velike zapredke“ ali pa tudi „velika goseničja jajca“. Kakor hitro mine zima in nastopi toplejša vreme, prilezejo male gosenice iz svojih zapredkov, škodujejo najprej popkom, pozneje pa mlademu listju zelo, ker se razlezejo v drevesni kroni in požrejo od najnežnejših poganjkov nazaj vse do golega. V sadunosniku, ki je dobro oskrbljen, se kaj takega ne sme zgoditi. Res je, da po zimi razni koristni ptiči trgajo te zapredke in jedo gosenice. Zato se naj po drevesih stavijo gnezda za ptiče kolikor mogoče na gosto. Gledati pa moramo na to, da privabimo v take škatlje pred vsem one tiče, ki ostanejo vso zimo pri nas, torej pred vsem senice, ne pa mogoče skorce, ki po črešnje pridejo in se, ko ni več grozdja, poslovijo. Dasi pa nam ptiči mnogo koristijo pri tem delu, vendar jim umni in napredni kmetje ne smejo prepustiti vsega dela, ampak jih morajo pri pokončevanju te škodljive zalege podpirati.

Vsi zapredki se morajo s posebnimi škarjami vso zimo do konca marca pridno rezati z dreves, pobirati in sežigati.

Tega dela pa ne smemo vršiti samo po sadnem drevju, ampak tudi v sosednjih živih mejah in po sosednjih hrastih.

Če pa smo pravi in ugodni čas zamudili in so se gosenice po vejah že razlezele, kar se lahko zgodi že v zgodnji spomladi, potem jih pokončujemo na ta način, da jih mečkamo s kako cunjjo. Če so gnezda na zelo visokih vejah v kroni, potem jih pokončujemo na ta način, da jih z dolgo prekljo zmečkamo. Drugo sredstvo je to, da tresemo veje in drevje tako, da popadajo gosenice na tla.

Še prej pa moramo djati okoli debla kakega 1½ metra visok liman pas za lovljenje gosenic. Gosenice, ki skušajo po deblu zopet priti v drevesno krono, se ustavijo in vlove v pasu, se zbirajo pod njim in tam jih lahko potem s kako cunjjo, metlo ali tobakovim izvlečkom pokončamo.

2. Jabolčni belin spada v vrsto podnevnih metuljev in živi kakor zlatoritka. Metulj je precej podoben kapusovemu belinu in ima bele, črno prepredene letalnice; tudi život, noge in tipalnice so črne. Ti metulji se pokažejo navadno ob koncu meseca junija; tedaj zleže samica kakih 150 do 200 jajčec tik eno ob drugem na spodnjo a tudi na gornjo plat drevesnega listja. Gosenice, ki izlezejo iz teh jajec, oglodajo nekaj listov do rebere in se potem, kakor zlatoritkine, v treh ali štirih listih meseca septembra zapredejo za zimo; tako nastanejo v nasprotju z velikimi gnezdi zlatoritke „mala goseničja gnezda“, mali zapredki. Kakor hitro se v spomladi odpre popje dreves in se listje začne razvijati, prilezejo gosenice iz svojih zapredkov in objedajo sadno drevje, glogovec („golobovec“) in čremso; nevarne so temu drevju zelo, ker požro cele liste, tako da ostanejo le še mali kosci pecljev.

Jabolčnega belina zatiramo ravno tako kakor zlatoritko.

Tudi se priporoča, da pokončujemo že metulje, predno so začeli nesti jajca, ko spe na kupih po cvetju, ali pa če pridejo na mlake po dnevi pit. Najboljša je za ta posel široka metla. Za to delo, posebno pa še tudi za zbiranje goseničje zalege so šolarji posebno porabni. Tudi lahko priporočamo škropljenje gosenic, ki sede v spomladi, predno začne drevje poganjati, v rasohah pri deblu, ali ležejo po deblu ali pa že raztreseno glodajo zelenje, s šest do osem odstotno raztopino dendrina. Ko pa je drevje zelenje že pognalo, se na noben način ne sme več škropiti z dendrinom, ker bi jedka raztopina osmodila nežne popke in poganjke.

Dendrin se dobi v tvornici za karbolinej „Avenarius“ v Amstettnu pri Dunaju.

3. Prstančar. Ta spada med metulje ponočnjake. Bledožoltkasti, nekoliko rdečkasti metulji se pojavijo julija. Samica znese 260 do 300 sivih jajec, ki jih položi lepo v vrsti okoli kake mladike v podobi prstana ali kolobarja. (Zato se ta metulj imenuje prstančar). Jajca so gosto zbita in zlepljena z nekim neraztopnim klejem. Tukaj jajca prezimijo. Teh prstanov iz jajec pa ne nahajamo samo po jablanah in hruškah, ampak tudi po marelicah, slivah, kutinah in črešnjah. Iz jajec izlezejo aprila in maja modro progaste gosenice, ki imajo po 16 nog in sede najrajše družno v kotih vej pri deblu

Gosenice se žive s popki in listi, so zelo požrešne in lahko, če jih je mnogo, obero drevo do golega. Levijo se v skupnem zapredku in se raztresejo šele proti koncu junija, ko je prišel zanje čas, da se zabubijo. Temnorjava buba, iz katere izleže že po kakih treh tednih nov metulj, je navadno skrita kje med listjem v redkem, umazanom belem in znotraj oprášenem zapredku.

V prvi vrsti nam pomagajo tudi tukaj koristni ptiči kot naravni in največji sovražniki, ki trgajo in razdirajo po zimi prstane, po leti pa zapredke. Marsikaterga metulja vlove ponočne roparske ptice. Vajen sadjerejec lahko jajčne prstane kmalu opazi, kadar ogleduje in obrezuje drevesne krone; takrat jih mora odrezati, pobrati in pozneje sežgati. Gosenice pokončujemo v spomladi ravno tako, kakor smo opisali že dalje zgoraj pri jabolčnem belinu in zlatoritki. Pri drevesih, ki imajo zelo veliko krono, je zelo dobro in priporočanja vredno, da jih oškropimo z dveodstotno raztopino tobakovega izvlečka. 2 kg tobakovega izvlečka (ekstrakta) in ½ kg mazljivega mila se v 100 litrih vode dobro raztopi in potem s to raztopino iz kake močne drevesne škropilnice poškopirajo drevesa in goseničje zalege. To sredstvo je zelo uspešno, učinkuje zanesljivo in se lahko rabi. Tobakov izvleček se dobi v posodah po 1 kg in 5 kg v vsaki večji zalogi tobaka.

Veliko škode napravi tudi tako imenovani jabolčni molj, *Hyponomeuta malinella* Zell. Na koncu maja ali v začetku junija opazimo večkrat, ko je drevje odevetelo, da so veje jablan prepredene z redko pajčevino, ki se ovija okoli listja in poganjkov. V tem zapredku so skrite umazano rumene, črnoglave gosenice, ki imajo tri vrste črnih pik ob straneh. Te gosenice objedajo listje in povzročajo, da mlado sadje odpada. Če so pri eni vejici ali poganjku opravile svoje delo, gredo dalje in je nadaljujejo. Tako ne uničijo samo enoletnega prirastka, ampak oslabijo drevo tudi za prihodnje leto, tako da nastane prav občutna škoda. Proti koncu junija so gosenice dorasle in se zabubijo v gručah v zapredkih po vejah. V 14 dneh izleže iz bub mali, drobni metuljček, ki pa imenujemo jabolčni molj.

Samica zleže 40 do 60 jajec v podolgovatih vrstah po skorji vej. Ta molj škoduje ravno tako slivam in češpljam.

Tega škodljivca zatiramo najuspešnejše, če pobiramo in zatiramo zapredke, kolikor je to mogoče in dokler so še mali.

Za ta posel pa je potrebna posebna spretnost, ker se male gosenice takoj spuste po nitki na zemljo. Pri večjih drevesih je zelo dobro, če požigamo te zapredke z bakljami.

Take baklje se dobe v vsaki večji trgovini z železom, pa tudi pri tvrdkama Greinitza vnuki in Körösi v Gradcu.

Tudi je zelo uspešno sredstvo škropljenje s tobakovim izvlečkom. To škropilo si naredimo na ta način, da raztopimo 1½ kg tobakovega izvlečka in ½ kg mazljivega mila v 100 l vode.

Pri škropljenju moramo rabiti škropilnice, ki močno in s pritiskom nesejo, da lahko pride škropilo mimo listja in vejevja do gosenic.

Končno še opozarjamo na deželno postavo z dne 10. decembra 1868, veljavno za vojvodino Štajersko, glede varstva poljskih sadežev in sadnih dreves pred škodljivimi žuželkami. Občinska predstojništva morajo skrbeti za to, da se ta postava točno izvršuje.

Ta članek bo izšel, opremljen s potrebnimi slikami v nemškem in slovenskem jeziku v 15.000 izvooih kot letak. Visoki deželni odbor ga bo poslal podružnicam in okrajnim odborom, da ga razdele. Stiegler.

Kaj nam pripoveduje kmetijsko knjigovodstvo.

Nekatere rastline so kmetovavcu koristne, druge pa škodljive. Ravno tako je tudi s človeškimi lastnostmi. Nekateri so kmetovavcu koristni, drugi zopet pogubni. Koristne lastnosti, kakor ljubezen in umevanje svojega poklica in za napredek, delavnost, zmernost, varčnost, red, prinašajo srečo in blagostanje v družino, če se tudi gospodarske razmere drugače neugodne. Kmet pa, ki teh dobrih lastnosti nima, tudi v ugodnem gospodarskem položaju ne bo uspeval in ne bo nikdar prišel do česa boljšega.

Svoj poklic treba dobro umeti? Kaj pa je torej pred vsem potrebno, kaj mora biti kmetu pred vsem znano?

Kmet mora vedeti:

1. Kako je sestavljena njegova zemlja, njegova prst.
2. Katere redilne in hranilne snovi potrebujejo njegove rastline.
3. Kako se hrani, obravnava in učinkuje hlevski gnoj, kako se rabijo umetna gnojila.
4. Koliko časa in denarja se prihrani, če se rabijo zboljšani kmetijski stroji in orodja.
5. Koliko večji so izdatki za obdelovanje razkosanega zemljišča in kako zelo je zlaganje zemljišč potrebno.
6. Kako zelo se zviša čisti pridelek, če se živina dobro, dovoljno in močno hrani.
7. Kake ugodnosti se dosežejo s pristopom h kmetijskim zadrugam in podružnicam c. kr. kmetijske družbe.
8. Kako koristno je urejeno kmetijsko knjigovodstvo.

Oglejmo si takoj to zadnjo točko „korist kmetijskega knjigovodstva“ natančneje.

Če gre kmetu slabo, je to na vsak način neprijetno. Še bolj neprijetno pa je, če niti ne ve, zakaj mu gre slabo; in to se žalibog še vse prevečkrat godi. Navadno krivi takrat kmet za svoje neuspehe razne okoliščine, ali pa išče vzroke svoje nesreče tam, kjer jih ne more najti. Saj on sam, tako si navadno misli, tega ni zakrivil. Da mora pri gospodarstvu vedno dodajati in da iz njega nič ne dobi, za to ima lahko eden ali več vzrokov. Te vzroke pa lahko odstranimo šele tedaj, če jih poznamo.

In tukaj bi lahko kmet dobil odkritega, poštenega prijatelja, ki bi mu brez okolišev povedal, zakaj njegovo gospodarstvo ne napreduje. Tak odkrit in zanesljiv prijatelj je kmetijsko knjigovodstvo.

Sedaj bo pač marsikdo rekel: „Čemu vse to? Sama pisarija, koristi tako ni nobene. Zaradi tega ne bom bolj bogat, za to nimam časa in pisarjenje sploh ni za kmeta.“ Vsi taki izgovori so piškavi, jalovi in neresnični. S tem, da kmet svoje prejemke in izdatke redno vpisuje, ima vsak čas v letu popolen pregled pred očmi in lahko svoje gospodarstvo nadzoruje in kontrolira.

Kdor zapisuje in računa, ta zasledi kmalu različne napake, ki jih skuša potem odpraviti, na drugi strani pa se odloči tudi za razne zboljšave, ki bi jih sicer ne naredil. Če mu kdo drugi kaj takega svetuje ali če najde v kmetijskih časopisih kaj enakega zapisano, še ne veruje. Iz računov vidi, da dajo mali, neredni, a pogosti denarji, ki jih dobi n. pr. za mleko ali za jajca, na koncu leta čisto lepo svoto. Nasprotno pa dobi tudi neomajano potrdilo, da se mali a pogosti, večkrat popolnoma nepotrebni izdatki do konca leta naberejo na precej lep kup denarja.

Številke v kmetijskem knjigovodstvu niso več mrtve, ampak žive in govore bolj prepričevalno ko vse druge. Kmetu pa govore dovolj jasno: tukaj bi se lahko preprečila škoda ali kaka izguba, tam bi se lahko dosegel večji dobiček. Taka knjiga, ki jo piše posestnik sam, je polna obljub in pohval, a tudi opominov in graj, pravo, v neki meri za kmeta naravnost sveto pismo. Tukaj v tej knjigi stoji črno na belem, kaj je gospodarstvo dalo in kaj požrlo; v tej knjigi so opisana vsa dobra, pa tudi vsa slaba dela. Nad temi številkami se kmet šele prav in popolnoma zave, da mora vse, kar je pridelal, kupiti od sebe samega. Nadalje se pri teh številkah večkrat tudi zave, da kaka stvar njega samega (lastnika!) mnogo več stane, ko pa dobi pozneje za njo, ko jo proda. Taka knjiga je torej kmetu najboljši svetovavec in vodnik.

Kaj vse se da razbrati iz številke kmetijskega knjigovodstva, to bomo pokazali na sledečem primeru. Ta primer pa ni kratkomalo izmišljen, ampak je posnet iz knjig nekega kmetovavca, ki ima že od leta 1898 natančno knjigovodstvo.

Knjigovodstvo za leto 1908.

a) Premoženje 1. januarja 1908.

Vrednost zemljišča, 6 ha gozda,	
3 ha njiv, 2 ha travnikov	
s poslopij vred.	K 10.300.—
Mrtvi inventar	2.100.—
6 glav živine K 1.440,	
2 plemenjači K 160.—	1.600.—
Skupaj	K 14.000.—

b) Prejemki.

Za prodano živino K 923·10,	
za pripuščenje dveh bikov	
K 304·30, premija za bika	
K 35.—, za mleko dobil	
K 93·88	K 1.356·28
Za prodane svinje K 162·80,	
za svinjsko salo K 43·20,	
za pripuščenje merjasca	
K 50·40	256·40
Za vrbovje K 88.—, razno	
K 35·12	123·12
Skupaj	K 1.735·80

c) Izdatki.

Za živad K 529·96, svinje	
K 37·95, umetna gnojila	
K 101·88, živinsko sol	
K 9·63, svinjsko zamet	
K 47·13, sodo K 2·10	K 728·65
Delavci K 210·08, posli	
K 92·30, dača K 104·48,	
zavarovanje proti ognju	
K 17·31, prevžitek K 240.—,	
obresti K 36.—	700·17
Pijača K 405·79, deteljno in	
travino semenje K 46·75	452·54
Za vzdrževanje poslopij in in-	
ventarja: rokodelci K 83·22,	
orodje in železnina	
K 43·89, apno K 24.—,	
karbolinej K 11·67, steklo	
K 5·60, deske K 2.—	170·38

Živila:

Moka K 102·44, kruh K 28·88,	
meso K 80·12, sladkor	
K 46·93, kava K 15·08,	
namizno olje K 11·58,	
drožice K 10·36, dišave	
K 4·92, razna živila (riž,	
rozine, gobe, sadje i. t. d.)	
K 24·62, sol K 20.—, jesih	
K 3·20, mlinarju K 13·86	K 361·99
Obleka in obutev K 126·49	
zdravnik in zdravila	
K 38·99, petrolej K 18·44,	
milo K 13·64, les za kur-	
javo instelja K 15.—, čistilo	
za čevlje in mast K 2·35,	
metle K 3·18	218·09

Investirano:

Inventar (stroj za rez, sodi,	
dve sesalki za gnojnico)	
K 395·07, sadna drevesca	
K 18·20, mlade smrečice	
K 18·92, jajca za nasad	
K 2·25	K 434·44
Razno	56·30

Skupaj K 3.122·56

Prejemki K 1.735·80

Izdatki 3.122·56

Primanjkljaj K 1.386·76

Od tega pa še moramo odšteti:

Investirano K 434·44

Večja vrednost živine

31. decembra 1908 328.—

Skupno K 624·32

Torej nam je naše gospodarstvo požrlo K 624·32, ki smo jih morali doplačati. Če računamo k temu še odstotke od K 14.000.— vsaj po 4%, torej v skupnem znesku K 560.—, potem znaša celotni primanjkljaj K 1.184·32.

Kaj pa nam pravijo vsa ta števila?

1. V gospodarstvu je zelo mnogo živine, za katero se prideluje mnogo detelje in lucerne. To pa v ta namen, da bi zelo zapleveljene in izsesane njive postale bolj rodovitne in čiste.

Naj se nihče ne da zapeljati v to, da bi kupil posestvo s slabimi, izpitimi njivami in zanemarjenimi poslopiji zaradi tega, ker ga lahko dobi razmeroma ceno. Na takem posestvu bo moral doplačevati še deset ali celo več let. Njive lahko popolnoma izmozgamo in izsesamo, dolgo in drago delo pa je zopet popraviti taka polja in jih narediti rodna.

2. Zgore navedena živina se lahko redi le s pomočjo umetnega gnojila in gnojnice. Umetno gnojilo se na travnikih dolgo rabljeno izplača v resnici le tedaj,

če rabimo ob enem tudi gnojnico. Na deteljščih se podarjata Tomaževa žlindra in kalijeva sol, ker postanejo vsled tega pridelki večji.

3. Delo je drago. Izdatki za delavske moči znašajo skoro četrtino vseh izdatkov. Stara resnica pa je, da je obdelovanje slabe njive, ki daje na hektarju le 10 centov pšenice, ravno tako drago kakor obdelovanje njive, ki daje na hektarju 30 centov. Košnja je na slabem travniku mnogo dražja ko na dobrem. Danes mora torej vsak kmet delati na to, da dobi na hektarju svojih polj večje in boljše pridelke. Ne sme torej kupovati nove zemlje, dokler morajo njive in travniki, ki jih že ima, stradati. Najprej mora to, kar že ima, zboljšati, tedaj še le dokupiti nove zemlje, če je ravno potrebno.

4. Mnogo gospodarstev ima največje, večkrat celo edine dohodke iz živinoreje. Vse, kar bi lahko zboljšalo živinorejo, se naj z največjo pazljivostjo opazuje, preskuša in potem splošno rabi. Razun dobre krme potrebuje žival zrak in luč. Vse, kar telo izdiše ali izhlapi, postane zanj strup, če pride zopet vanj. V zadehlih, neravnih hlevih, kakor tudi v človeških stanovanjih, ki se ne zračijo, se to vedno godi. Pomanjkljiva ali nezadostna hrana je večkrat manj škodljiva ko pomanjkanje dobrega, svežega zraka. Tudi luč je za dober razvoj potrebna. Tudi je luč najboljše in najvarnejše sredstvo, ki uničuje bakterije in druge kali bolezni, ki so se v hlev zanesle in tam vgnezdile. Torej ne odtegujmo živini zraka in svetlobe; oboje potrebuje in oboje ji lahko damo, ne da bi nas kaj stalo. Če pa nas kaj stane, so ti izdatki mali in enkrat odpravljeni za vselej.

5. Izdatki za sadjevec so štirikrat večji ko davki. To je najbolj kočljiva stvar. Kmetu, ki mora pijačo kupovati namesto da bi dobival iz sadjereje dobiček, se godi slabo. Zato naj vsak pravočasno poskrbi, da bo imel dovolj velike in vedno pomlajene sadunosnike. Najbolj pa mora za to biti navdušena mladina, ki bo imela korist od tega.

Na ta način bi se dalo o vsakem številu kaj reči, o vsakem številu napisati odstavek ali kar cel članek, kar pa bi nas predaleč zapeljalo.

Oglejmo si nazadnje le še eno samo številko. Kar nam ta številka pripoveduje, je posebno važno za kmetško mladino, za bodoče kmete.

Posestvo je z inventarom vred v našem slučaju cenjeno na 14.000 K. Prodalo pa bi se lahko vsako uro za 28.000 K. Kako to? Deloma so to povzročile narejene zboljšave, v največji meri pa zvišana cena zemlje. V tem pa tiči velika nevarnost za bodoče kmetovavce.

Vsako posestvo ima dvojno vrednost. Vrednost po pridelku in vrednost za promet. Vrednost po pridelku je izražena v oni glavnic, katere obresti so izražene v denarni vrednosti pridelka. Prometna vrednost pa je ona, ki jo da za to posest lastniku kaki tuji kupec. V našem slučaju bi posestvo ne bilo prav nič vredno, ker ne daje nobenih obresti. Tega pa so krive neugodne razmere. Znesek 14.000 K bo vrednost po pridelku, kajti ko bo vse posajeno sadno drevje rodilo in ko bo

vse urejeno, lahko pričakujemo štiri-odstotno obrestovanje.

Znesek 28.000 K pa je prometna vrednost tega posestva. Mislimo si, da ima posestnik štiri otroke in da reče najstarejšemu sinu, ki misli posestvo prevzeti: Posestvo je vredno 28.000 K. Vsak dobi 7000 K. Torej bi moral najstarejši izplačati 21.000 K. Kaj pa nam to pravi? Trije otroci bi odšli z lepimi denarci z doma, najstarejšemu pa bi ostalo še manj ko nič. Takšni slučajji žalibog niso redki in posebno v časih, ko ima zemlja veliko vrednost, je potrebna največja previdnost.

In vendar je neko sredstvo, ki nam je dobro in uspešno orožje proti temu zlu. To sredstvo je kmetijsko knjigovodstvo. Za vas, mladi kmetijski sinovi in bodoči posestniki, je največje važnosti, da delate na to, da uvede vaš oče redno knjigovodstvo. Vas mora ta stvar še bolj skrbeti, ko sedanjega lastnika. Vsak lahko tisoče kronic zasluži pri tem, če bo — vsled urejenega knjigovodstva — posestvo pozneje ceneje prevzel. Kmetškemu stanu pa bi se lahko ohranile kronice, ki gredo danes pri nepravilni delitvi dediščine v roke drugih stanov in delajo, da mora kmet danes plačevati davek drugim stanovom.

Urejeno knjigovodstvo bo jasno in natančno pokazalo, koliko je posestvo vredno za sina, ki ga ne meni jutri predati, ampak ki hoče na njem in od njega živeti.

Da bi stariši nevede in po nepotrebnem svojega otroka, ki po njih posestvo prevzame, gospodarsko oškodili, to se po urejenem knjigovodstvu ne bo več moglo zgoditi.

Prav in pametno je, da se držimo tega, kar so naši predniki spoznali za dobro. Ob enem pa moramo vse poskusiti in preskusiti, kar nam nove izkušnje priporočajo, pred vsem pa začnimo že vendar enkrat delati več in bolj z lastno pametjo in dajmo se voditi od nje.

Goričan.

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 22. februarja 1910. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: ekscelenca načelnik Edmund grof Attems, zastopnika visoke vlade in visokega deželnega odbora dr. Viktor Negbauer in Franc grof Attems, 14 članov O. O., glavni tajnik Juvan kot zapisnikar in knjigovodja Walcher.

Načelnik otvori zborovanje in pozdravi navzoče, posebno zastopnika vlade, gospoda c. kr. okrajnega glavarja dr. Viktorja Negbauerja, ki ga prosi, naj blagovoli družbi in njenim stremljenjem nakloniti svoje zanimanje in dati svojo pomoč. Nato naznani predsednik, da so ostali člani O. O. opravičili svojo odsotnost.

Zapisnik seje O. O. dne 11. januarja kroži v vpogled; nato preide O. O. na dnevni red.

1. Poročilo o računskem zaključku za leto 1909. Poroča družbin knjigovodja Walcher.

Poročevavec čita posamezne postojanke računskega zaključka, iz katerih sledi, da je imela družba v letu 1909 skupno 921.842 K 72 v prejemkov in 824.093 K

53 v izdatkov, tako da znaša preostanek 97.749 K 20 v. Poročilo se vzame z odobravanjem na znanje.

2. Poročilo o proračunu za leto 1910. Poroča družbin knjigovodja Walcher.

Ko je poročevavec prečital vse posamezne postojanke pri dohodkih in izdatkih, predlaga član O. O. Suttner, naj se postojanka „Subvencije za stroje in kmetijsko orodje“ zviša od 3000 na 4000 K, ker se število podružnic leto za letom množi in ker postajajo zahteve podružnic vedno večje.

Predlog se sprejme, ravno tako tudi proračun, skupno z zvišanjem plače knjigovodji, ki jo sklene O. O., tako da znaša proračun izdatkov 433.116 K, dohodkov 421.376 K, tako da je primanjkljaja 11.740 K.

3. Pregled poročila o delovanju v letu 1909. Poroča glavni tajnik.

Poročevavec poroča, da je poročilo o delovanju O. O. za leto 1909 končano in da ga je velik del že v tiskarni. Nadalje podaja pregled vsebine tega poročila in uspehe v posameznih delih in predlaga, naj se vzame poročilo z odobravanjem na znanje. Predlog se sprejme.

4. Predložitev predlogov za 87. občni zbor kmetijske družbe, ki so jih vposlale podružnice.

Glavni tajnik čita predloge in nato se v svrhu okrajšave dnevnega reda občnega zbora sklene take predloge, ki zanimajo le posamezne podružnice, izvršiti naravnost v O. O. in dotične podružnice o tem obvestiti.

5. Predlogi za odlikovanja na 87. občnem zboru se prečitajo, oziroma pretresejo in nato se sklene predložiti za dva člana odlikovanje z zlato, za sedem članov odlikovanje s srebrno, za šest članov z bronasto kolajno, za sedem članov pa odlikovanje z diplomom častnega priznanja. Razun tega se je še sklenilo predložiti visoki vladi enega člana za najvišje odlikovanje.

6. Poročilo in predlog vinorejskega odseka s nasvetu visokemu deželnemu odboru glede namestitve novega kletarskega nadzornika za Spodnje Štajersko.

Poročevavec član O. O. gospod ravnatelj Zweifel priporoča predlog odseka, naj se za to mesto priporoča v prvi vrsti gospod Janez Flucher, upravitelj graščine v Ormožu, v drugi vrsti gospod Jožef Windegger, vodja deželne vinorejske šole v Ljutomeru in na tretjem mestu gospod Rihard Petrovan, poslovodja kmetijske okrajne zadruge in potovalni učitelj v Foči (v Bosni).

Član O. O. Robič prosi pojasnila, ali se nahajajo med kompetenti tudi Štajerci po rodu z višjo vinorejsko izobrazbo, na kar prečita poročevavec listo kompetentov. Nato izjavi gospod Robič, da se mu sestava terne ne zdi ravno srečna, posebno pa glede prve osebe ne, ki je zelo priletna (48 let) in ki torej ni ravno sposobna za to telesno zelo naporno službo. Poročevavec pa povdarja, da pozna ta oseba svoj delokrog zelo dobro in da ima potrebno znanje in skušnje, ki jo usposablja za izvrševanje tega posla. Nato se odsekov predlog sprejme.

7. Sklepanje o predloženih prošnjah za ustanovitev novih podružnic

a) V Vučji vasi (okraj Ljutomer). Poroča član O. O. gospod Mursa.

Ker okrajna podružnica v Ljutomeru ne ugovarja nameravani ustanovitvi nove podružnice v Vučji vasi pri Križevcih in jo celo priporoča; ker so predlagatelji novo ustanovljene podružnice predložili spisek 80 kmetovavcev, ki bi bili voljni pristopiti in ker je s tem dano jamstvo, da bo podružnica prospevala, sklene O. O. ustanovitev te podružnice dovoliti in priporočati občnemu zboru kmetijske družbe, da to ustanovitev nove podružnice odobri in potrdi.

b) Za Sv. Antona in Sv. Andreja v Slovenskih goricah (okraj Ptuj). Poroča član O. O. gospod Robič.

Sosednji podružnici Sv. Benedikt in Sv. Jurij ne ugovarjata tej ustanovitvi. Vposlani spisek 66 kmetov, ki bi bili voljni pristopiti in ki so to dokazali tudi s tem, da so takoj poslali članarino, dokazuje, da ima ta podružnica vse predpogoje za uspešni razvoj. Iz tega vzroka predlaga poročevavec:

O. O. blagovoli ustanovitev podružnice za Sv. Antona in Sv. Andreja v Slovenskih goricah s sedežem pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah dovoliti in izposlovati od občnega zbora potrditev te podružnice. Predlog se sprejme.

c) V Št. Ilju pri Velenju (okraj Šoštanj). Poroča glavni tajnik.

Z ozirom na to, da okrajna podružnica v Šoštanju ustanovitvi te podružnice ne ugovarja; da se šentiljski kmetje vsled svoje krajevne odločenosti ne morejo pridružiti okrajni podružnici; da je že 70 kmetovavcev prijavilo svoj pristop in že vplačalo članarino 3 K in da obljublajo predlagatelji, da se bo to število v kratkem času povzdignilo, predlaga poročevavec, naj se ustanovitev te podružnice odobri in od občnega zbora kmetijske družbe izposluje postavna in pravna potrditev. Predlog se sprejme.

8. Sklepanje o prošnji podružnice Lipnica, naj se 87. občnemu zboru kmetijske družbe pojasni, kako daleč sega delokrog podružničnih zastopnikov, vposlanih v odbor zaradi pomanjkanja.

K tej stvari podata zastopnik visoke vlade, gospod c. kr. okrajni glavar dr. Viktor Negbauer in član O. O. Jožef Edelsbruner primerna pojasnila, na podlagi katerih sklene O. O., da stvari ne bo postavil na dnevni red občnega zbora, ampak da bo podružnici naznanil vzroke, ki so ga do tega privedli.

9. Sklepanje o razdelitvi za pospeševanje pridelovanja krme določene subvencije. Poroča član O. O. gospod dr. Hotter.

Prošenj za podporo (polovično ceno kupne vrednosti mešanega travinega semena) je vložilo 218 posestnikov za površino 436 joh. Če bi se hotele vse prošnje ugodno rešiti, bi bilo treba 9550 kg travinega semena za nakupno ceno 18.000 K, od katere bi morala dati družba polovico, torej kakih 9000 do 10.000 K iz sredstev za subvencije. Ker pa je določenih samo 5500 K, se morajo prošnje prikrajšati do te vsote, kar pa zahteva

mного časa in truda. Poročevavec predlaga torej, naj se poročilo vzame na znanje, družbini pisarni pa se naj naroči, naj poskrbi potrebno za oddajo mešanega travinega semena in razdeli podpore po sredstvih, ki so na razpolago. Predlog se sprejme.

Ker proti zapisniku zadnje seje O. O. ni nobenega ugovora, je odobren. Zato zaključni predsednik sejo z obvestilom, da se bo prihodnja seja vršila 15. marca.

Državna delavnica za pletarstvo pri Sv. Barbari v Halozah

je še vse premalo znan zavod. Leta 1906. se je ta pletarska šola ustanovila z namenom, da se v vinorodni Spodnji Štajerski kolikor možno najbolj razširi košarstvo, da postane to lepo, lahko rokodelstvo v doglednem času domača industrija najprej v Halozah, pozneje pa tudi v drugih krajih, kjer primanjkuje kmetijskih delavcev. Kaj ne, kako čudno — tam, kjer primanjkuje delavcev pri drugih opravilih, se naj uvede novo rokodelstvo, ki naj odtegne kmetijstvu še več delavnih moči? In vendar je tako. Kajti, s košarstvom bi se naj bavili prebivalci v slabem vremenu, posebno pa v zimskem času, ko ni drugega dela, ko manjka viničarjem in kočarjem zaslužka, s katerim se oba stanova živita. Saj je ravno pomanjkanje trajnega zaslužka glavni vzrok, da ljudje zapuščajo domači kraj — gredo — s trebuchom za kruhom.

Pa mi bode morda kateri oporekal, kam pa s pleteninami, ko postane košarstvo domača industrija, ko bodo znali vsi plesti. Toda le počasi — saj se mi Slovenci itak ne prenačimo radi — v doglednem času se še ni treba bati, da bi ne bilo mogoče pletenin razpečati, ko se jih dandanes v Avstriji skoraj desetkrat več porabi ko naredi.

V dokaz te trditve samo sledeče:

Neka dunajska tvrdka potrebuje za se — tedaj ne za prodajo — 10 tisoč košar. Srednje izvežbani pletar naredi na dan najmanj tri in zasluži povprečno 3 K; rabi pa za vsako košaro 7 kg vrbja po 6 v.

Da bi ugodili dotični tvrdki v jedni zimi — 4 mesece z okroglo 100 delavnik — bi zaslužilo samo ob tem naročilu najmanj 30 oseb — vsaka okroglo po 200 K, skupaj 6000 K.

Porabilo bi se pri tej priliki za najmanj 4200 K zelenega vrbja, ki bi zraslo na 10 oralih najslabšega mokrotnega sveta, ki drugače ne rodi niti desetine omenjene vrednosti. Dobili bi pa tudi vozniki lep zaslužek. Od nas n. pr. bi trebalo za odpošiljatvo dotičnih pletenin 100 voznikov, katerim bise izplačalo 500 K.

Malo prej sem trdil, da prinaša vrba lep pridelek na drugače nerodovitnih tleh, kakoršnih v naših krajih nikjer ne manjka. Naglašal sem pa že prej večkrat pri raznih predavanjih — pa tudi še v naših listih — kako uspešna je vrboreja. Vzlic temu pa skoraj nihče ne začne — mi smo prisiljeni, od daleč ali pa od raznih grajščakov, ki vedo bolje izkoristiti svoja zemljišča, naročevati potrebno pletivo.

Ker se pletarstvo razvija, se bode tudi vrbja vsako leto več potrebovalo. — Ko bi morda kateri izmed čitateljev „Gospodarskega Glasnika“ hotel konči poskusiti

s to novo panogo kmetijstva, dobi tukaj 1000 potikačev za 3 K, povrh pa še navodilo za tak nasad. A. Ogorelec.

Gospodarske drobtine.

(Nabrane iz raznih gospodarskih in kmetijskih listov.)

Kdor hoče purane opitati, naj jih zapre na kakem dvorišču dva ali tri tedne. Krmi naj jih z mokrimi otrobi, kuhano repico in turšico. Oljičnih tropin pa jim naj ne daje, ker diši sicer mesa po olju. Kuhan ali surov trpek sir je z nje izborna hrana, ravno tako korenje, skvarjeno sadje, ki ga kakor orehe celo požirajo. Mladi purani ne marajo za orehe, dasi se najprej odebelijo, če jih jedo. Včasih se jih lotijo z nezaupanjem, če so jih pa enkrat okusili, jih žro požrešno. Ta sad, četudi ima trdo luščino, se v golši hitro zmehča, tako, da je v 15 do 20 minutah popolnoma prebavljen.

Gipsanje detelje. Izkušnje so pokazale, da je gips prav dobro gnojilo za deteljo. Po gipsu daje detelja veliko boljše košnje. Zato se gips še zmiraj rad kupuje. Pri sedanjih umetnih gnojilih pa gnojenje z gipsom ni opravičeno, ker nam umetna gnojila več zaležejo ko gips. V tem oziru nam Tomaževa žindra in kalijeva sol več pomagata. Gips deluje v zemlji tako nekako kakor sol v živalskem telesu. Gips nima potrebnih redilnih snovi kakor Tomaževa žindra in kalijeva sol, ampak deluje s tem, da pomaga razkrajati in raztapljati redilne snovi v zemlji.

Če se konjem kopiti sneg, jih tega najlažje in najvarneje obvaruješ, če izpolniš prostor med znotranjim robom podkve in spodnjim kopitom z lepilom ali kitom za kopito. Drugi pripomočki, kakor izpolnjenje kopita s slamo, mazanje kopita z mastjo ali z zelenim milom niso zanesljivi. Slama se lahko izgubi, maščoba ali milova plast pa ne drž, dolgo. Če pustiš, da se konjem kopiti sneg, ni to samo nevarno, da konj pade, ampak se konj tudi brez potrebe bolj trudi in težje vleče.

Pomladno delo na deteljiščih. Kakor travnike, tako je treba tudi deteljišča obdelavati. Vsako pomlad naj se deteljišče prevleče z brano, da se iztrebi plevel, zemlja sama pa površno zrahlja. Ko bi se nemška detelja pri nas redno obdelala z brano, bi se ne ugnezdila tako hitro trava in detelja bi lahko več let trpela. Poravnati je tudi krtine na deteljiščih, zato se travniška brana tudi na deteljiščih priporoča. Istotako je z deteljišča pobrati vse kamenje.

Še pri nas tako! „Slovenski Čebelar“ piše: Na Francoskem se pri vojakihi tudi v zimskem času, ko ni mogoče imeti zunaj vojaških vaj, ne lenuhari ter v vojašnicah ne ubija drag čas samo z nepotrebnimi opravili, s „kartanjem“ in zdehanjem, temveč se vojaki, ki so večinoma iz kmečkega stanu, poučujejo prav mnogo v raznovrstnih panogah kmetijstva; največ seveda vinarstva, ker je Francoska v prvi vrsti vinorodna država. V mestu Nantes pa je vpeljal v neki vojašnici narednik Permantier tudi pouk v čebelarstvu. Ta pouk je v prostem času, vendar se ga udeležuje prostovoljno do 200 vojakov, in tudi stotnik prav pogosto zahaja k predavanjem, pri katerih se kaže in razlaga tudi vse najpotrebnejše čebelarstvo orodje.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 3.

I.

Poročila glede zadružniške organizacije štajerskih lastnikov gozdov.

Izvršuje v prejšnji številki orisan program, si je zveza gospodarskih zadrug stavila za nalogo:

1. pospeševati organizacijo štajerskih lastnikov gozdov in sicer pred vsem z ustanavljanjem zadrug za vnovčevanje lesa;

2. po potrebi podpirati ustanovljene zadruge za vnovčevanje lesa, ki bi pristopile k zvezi kot članice z dajanjem kredita, kolikor je to v okviru zvezinega poslovanja mogoče;

3. posredovati pri nakupu in pri prodaji lesa in lesnih izdelkov i. t. d.

4. redno poročati o položaju mednarodne lesne trgovine in o cenah posameznih sortimentov. V zvezi s tem priobčevati liste ponudb in zahtev, dajati pojasnila o carini in vožnini i. t. d.

5. dobavljati vse za pravilno gozdarstvo potrebne reči kakor semenje, rastline, orodja, sprave za obdelovanje lesa i. t. d. v najboljši kakovosti za najugodnejše cene.

Ponudba.

Ponuja se nekaj vagonov smerekevega in macesnovega lesa, rezanega in za stavbe, kakor tudi telegrafskih drogov, ob postaji državne železnice Ljubno (Gor. Št.) Selztal

Pojasnila daje zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem, v Gradcu, Franzensplatz št. 2.

II.

Našim posojilnicam.

Kakor znano, je sklenil IX. redni občni zbor zveze 17. junija pretečenega leta na predlog posojilnice za deželno občino Kapfenberg v Bärndorfu pečati se natančneje z vprašanjem starostnega zavarovanja in ustanovitvijo zavarovalnice za slučaj smrti za vse posamezne člane naših članic.

Izvršuje ta sklep je poslalo zvezino načelstvo predstojništvom posameznih posojilnic vprašalne pole s prošnjo, naj jih točno izpolnijo in vrnejo zvezi najpozneje do 31. januarja 1910. Ker še precej članic ni vrnilo teh prašalnih pol in ker nujno potrebujemo statistične podatke, opozarjamo zaostale članice, naj nam blagovolijo poslati izpolnjene prašalne pole kakor hitro se da, najpozneje pa do 15. aprila t. l. Če pa jim to ni mogoče, pa nam naj naznanijo vsaj sledeče: 1. število članov zadruga 31. decembra 1909 in 2. število slučajev smrti v letih 1907, 1908 in 1909.

Načelstvo zveze.

III.

Pospeševanje prodaje vina.

Da se štajersko sadno in grozdno vino bolj seznanijo s svetom in da se mu pridobi

širši trg za prodajo, bo priredila zveza gospodarskih zadrug v času od 3. do 10. aprila tekočega leta v pritličju velike dunajske tržnice (oddelek za živila) v III. okraju, Hauptstraße, pokuševanje vina.

Za znamke po 10 in 20 vinarjev se bodo oddajala zajamčeno pristna, naravna štajerska sadna in grozdna vina iz vzorne kleti imenovane zveze, oziroma iz kleti njenih članov.

Ker se vsa vina, ki jih zveza jemlje od svojih članov, preskusijo in preiščejo od komisije, ki je sestavljena iz državnih, deželnih in zvezinih kontrolnih organov,

je jamstvo za naravno pristnost vina pač zelo veliko.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem, ki smatra za svojo glavno nalogo vnovčevati pridelke sadjevca in vina svojih članov, na drugi strani pa seznaniti interesente, oziroma konzumente samo z izbornimi naravnimi štajerskimi vini, vabi torej uljudno vse one, ki si žele pristnega sadjevca in vina k temu pokušanju, ki se bo v zgoraj označenih prostorih — s prostim vstopom — vršilo v tej dobi vsak dan od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer.

IV.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca februarja 1910. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. januarja 1910	—	—	9,704.651	90	2,531.588	65	—	—
Promet februarja 1910 . . .	244.246	59	276.167	03	94.116	75	103.722	33
Skupaj . . .	244.246	59	9,980.818	93	2,625.705	40	103.722	33
Proč vračila	—	—	244.246	59	103.722	33	—	—
Stanje dne 28. februarja 1910	—	—	9,736.572	34	2,521.983	07	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

Kmetijske zadruga	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. januarja 1910	—	—	4.948	62	1,214.280	14	—	—
Promet februarja 1910 . . .	1.304	—	—	—	5	70	27.195	53
Skupaj . . .	1.304	—	4.948	62	1,214.285	84	27.195	53
Proč vračila	—	—	1.304	—	27.195	53	—	—
Stanje dne 28. februarja 1910	—	—	3.644	62	1,187.090	31	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca februarja 1910.K 718.252-70

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca

februarja 1910 " 1,247.733-99

Stanje vseh vlog koncem februarja 1910 " 9,740.216-96

Stanje vsega kredita " " 1910 " 3,709.073-38

Uvoz blaga v februarju 1910 " 198.240-50

Izvoz " " " 1910 " 168.322-20

Skupni promet meseca februarja 1910K 366.562-70

Število pridruženih posojilnih društev koncem februarja 1910: 272.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem februarja 1910: 70.

V.

Poročila glede blagovnega prometa zveze.

1.

Prodaja semenja za setev in zeleno krmo.

Zveza oddaja semenja, dokler je kaj zaloge, pri čemer opozarja, da je to semenje razun ajde in Svalöfske graholjke priznано od moravskega deželne kulture

nega sveta in kmetovavcem priporočano za spomladno setev.

Oves, izviren Duppavski, 100 l težkih 58 kg, zadnji pridelek 1970 kg na joho, pridelan na rodem, mrzlem gozdnem pozemlju v višini 600 m nad morjem — 20 K 50 v.

Poletno žito: prvi pridelek po P. pl. Lochowa izvirenem žitu; pridelano

na peščenem do ilovnem preperelem granitu, ki je zelo rad suh; ostro podnebje s kratkim časom vegetacije. Petkušemu jaremu žitu popolnoma enako, v kakovosti celo boljše, 100 l ima težo 76 kg, dočim tehta 100 l petkuškega žita le 74 kg. Zori 10 do 12 dni pozneje ko jaro žito. Cena 26 K.

Poletna pšenica, vrsta „Ideal“, pridelana na peščeni, suhi ilovici, v višini 340 m nad morjem, z zelo suhim podnebjem; krasno, ogrski pšenici podobno zrnje, varna pred smodom in rjo, se dobro hrani, neprekosljiva v suši. Cena 32 K 50 v.

Poletni ječmen, Proskovec-Hana-Pedigree, tretji pridelek, pridelan na suhi peščeni ilovici, 375 m nad morjem, v zelo suhem podnebjem. Za shranjevanje in odpornost proti boleznim zelo dober. Fini, zgodaj zreli ječmen za varenje. Na hektarja ga priraste 30 do 35 metrskih stov. Cena 32 K.

Ajda, črna vrsta, zelo čista, pridelana na deželni poljedelski šoli v Grottenhofu, na rodi zemlji. Cena 20 K 50 v.

Poletna graholjka, prvi pridelek od Svalöfske zboljšane sive graholjke, daje zelo mnogo izborne zelene krme, pridelana na semenskem vzrejalšču grofa Piazzija v Loosdorfu na Nižjem Avstrijskem. Cena 29 K.

Poletni grah, pridelan na suhi peščeni zemlji 640 m visoko nad morjem, z ostrim, mokrim podnebjem, daje mnogo slame in zrna, zgodaj zrel. Cena 27 K 50 v.

Na zahtevo pošljemo drage volje vzorce na ogled in za poskušnjo.

Cene so proste in neobvezne, dokler je kaj zaloge, od železniške postaje Gradec, plačljive v teku 14 dni od dneva naše fakture, če ni drugače dogovorjeno.

Pri žitnih semenih in ajdi so določene cene za 100 kg brez vreče, ki se z 90 vinarji postavi posebe v račun.

Pri grahu, graholjki in vseh drugih semenih je v ceni za 100 kg vreča že zaračunana.

Vsa druga, tukaj ne navedena semena pošiljamo po možnosti in za kolikor mogoče najnižje cene.

Pozor.

Vsled zelo živahnega povpraševanja po travinem semenu, lucerni in rdeči detelji, ki se sedaj zelo težko dobijo, lahko nadaljnja naročila prevzemamo le brez kakega jamstva za rok, množino, kakovost, vrsto in izvršitev. Tudi ne prevzemamo nobene odgovornosti pri nejasnih in netočnih podatkih, ker ni časa za dolgotrajne korespondence sem in tja. Razume se samo po sebi, da se vsa naročila izvrše, kolikor je mogoče točno in naglo.

Zborovanja podružnic.

= **Kozje.** Kmetijska podružnica za kozjanski okraj priredi občno zborovanje dne 10. aprila t. l. ob 2. uri, v slučaju nesklepčnosti pa ob 3. uri popoldne v prostorih gosp. Gučeka v Kozjem. Vpored: 1. Poročilo načelnika in tajnika; 2. pregled in odobrenje računa za leto 1909; 3. sprejemanje novih udov in udnine; 4. poročilo odposlanca k letošnjemu občnemu zborovanju c. kr. kmetijske družbe v Gradcu o tamo stavljenih predlogih, ter njih obravnavanju v prid kmetijstva; 5. podučljivo predavanje gosp. živinozdravnika kozjanskega v kužnih boleznih domače živine, ter cepljenje koz pri svinjah; 6. podučljivi govori deželnega glavarja namestnika gosp. dr. Jankoviča, gosp. nadučitelja kozjanskega in drugih. K obilnej udeležbi vabi načelstvo. Anton Maček, načelnik.

= **Slovenji Gradec.** Podružnica slovenjegraška c. kr. kmetijske družbe za Štajersko priredi dne 14. aprila t. l. ob 2. uri popoldne na vrtu okoliške šole v Slovenjem Gradcu podučno predavanje pod vodstvom gospoda c. kr. okrajnega gozdarja Edvarda Sernca o napravi semenskih gozdarstvih vrtov, h kateremu predavanju se s tem vsi gospodje učitelji sodnijskega okraja slovenjegraškega in prijatelji gozdarstva najljubše vabijo. Slovenji Gradec, 27. marca 1910. Franc Pirnat, podružnični načelnik.

Iz podružnic.

Št. Ilj v Slov. gor. (Kmetje, rabite travniške brane). Kmetijska podružnica Št. Ilj v Slov. gor. je nastavila v svojem okrožju enajst travniških bran, ki so shranjene pri sledečih posestnikih: Matija Peklar pri Sv. Jakobu, Jožef Slekovec v Jarenini, Franc Reininger v Polički vasi, Simon Schmied v Selnici, Franc Ehrlich v Št. Ilju; Ropert Reppnigg v Cerknici, Aleksander Hojnik v Pesnici, Jožef Mayer pri Gornji Sv. Kungoti, Miha Hlade v Št. Juriju ob Pesnici, Andrej Kremautz v Plaču, Janez Ferline v Svičini in ki se lahko tam izposojajo. Za vsak dan se mora plačati 60 v in ko se brana več ne potrebuje, se mora spraviti nazaj. Ker je umno rav-

nanje s travniki zelo važno, je pač samo v korist članov podružnice, če bodo te brane pridno rabili.

Načelstvo podružnice.

Št. Ilj v Slov. gor. Kakor prejšnja leta, bo tukajšnja kmetijska podružnica tudi letos nastavila več plemenskih bikov marijadvorske pasme za subvencijsko ceno. Biki se bodo oddajali pod navadnimi pogoji; oni člani, ki žele eventualno sprejeti take biki, naj se blagovolijo kakor hitro je mogoče oglasiti pri načelstvu podružnice.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruz		Proso	
		K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v
Celje	50	1250	1020	10	9	8	10	9	8	10	8	10	8
Ormož	50	1325	10	1050	950	750	8	950	750	8	950	750	8
Gradec	50	14	10	825	965	863	950						
Ljubno	50	16	11	9	9	8							
Maribor	50	1350	850	8	850	9	9						
Ptuj	50	13	8	9	1050	8	7						
Inomost	50												
Celovec	50	1350	975	950	825	780							
Ljubljana	50												
Pešt	50	1240	1009		875								
Solnograd	50	13	890	8	775	8							
Dunaj	50	1370	873	745	795	740							
Linc	50											783	

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v
Celje	50	11	11	4	250	350	250						
Ormož	50	7	10	450	4	4	350						
Gradec	50	725											
Ljubno	50		18	650	6	5	4						
Maribor	50	7	22	450		325	275						
Ptuj	50	7	12	5	4	4	3						

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 14. marca do 19. marca 1910. Pripeljalo se je 31 vozov s 312 metrskim stoti sena in 11 vozov s 95 metrskim stoti slame, in je bil slabše obiskan ko pretečni tedeu. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 8.— do K 12.—, sladko od K 8.50 do K 12.50; ržena slama od K 6.— do K 7.80; pšenična slama od K 6.— do K 7.50; ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena

slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 24. marca 1910 Prignalo se je 195 volov, 189 bikov, 261 krav 55 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic in — konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 2 vola, 5 bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko: 30 volov, 11 bikov, 40 krav, — telet; Predarlberško: 3 voli, 30 bikov, 22 krav, — telet; v Nemčijo: 8 volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: — vole, — bikov, 74 krav, — telet; v Švico: 22 volov, 11 bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od K 78.— do K 86.— (izjemoma K 92.—), poltolsti od K 66.— do K 76.—, suhi od K 58.— do K 64.—; voli za pitanje od K 60.— do K 66.—; klavne krave, tolste od K 60.— do K 68.—, poltolste od K 50.— do K 58.—, suhe od K 30.— do K 48.—; biki od K 60.— do K 74.—; dojne krave do 4. teleta od K 60.— do K 72.—, čez 4. tele od K 50.— do K 56.—; breje od K 52.— do K 60.—; mlada živina od K 60.— do K 74.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejem klavne živine dne 24. marca 1910. Zaklana živina: 1476 telet, 2032 svinj, 27 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.16 do K 1.28; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.30 do K 1.40; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje od K 1.40 do K 1.44; ogrske pitanske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.36 do K 1.46; mesne svinje od K 1.32 do do 1.50, bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.76 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K 7.— do K —.10 Cene gre do nazaj.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znani vani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 5. aprila na Teharjih**, okr. Celje. Dne 7. aprila na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogato živino in konji).

Dne 8. aprila v Gradcu (sejem z mlado živino).

Dne 9. aprila v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 11. aprila v Koprivnici**, okr. Kozje.

Dne 12. aprila v Ljutomeru*; v Ormožu (svinjski sejem); v Rogatcu (sejem z veliko živino); v Rogatcu (sejem s ščetinarji).

Dne 13. aprila v Sevnici**, v Mariboru*; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 14. aprila v Zdolah**, okr. Brežice; v Gradcu (sejem z rogato živino); na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem).

Dne 15. aprila pri Sv. Janžu pri Spodnjem Dravogradu*, okr. Slovenji Gradec; v Arvežu (sejem z drobnico).

Dne 16. aprila v Brežicah (svinjski sejem); v Spielfeldu**, okr. Lipnica.

Dne 18. aprila v Kapelah**, okr. Brežice; v Šmarji pri Jelšah**.

Dne 19. aprila v Ormožu (svinjski sejem); na Ptuj (svinjski sejem); v Radgoni*.

Dne 20. aprila v Imenem (sejem s šteti-

narji), okr. Kozje; pri Št. Ilju pod Turjakom**, okr. Slovenska Bistrica.

Dne 21. aprila na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogato živino).

Dne 22. aprila v Gradcu (sejem z mlado živino); pri Št. Juriju v Slov. gor.**; okr. Slovenska Bistrica.

Dne 23. aprila v Brežicah (svinjski sejem); v Ivnici**; pri Sv. Juriju ob Pesnici**, okr. Maribor; v Spodnjih Hočah*, okr. Maribor; na Ptuj.

Dne 24. aprila na Kleku, okr. Radgona.

Dne 25. aprila na Dobrni*, okr. Celje; v Mozirju**, okr. Gornjigrad; na Ponikvi**, okr. Šmarje pri Jelšah; pri Sv. Jakobu**, okr. Gornjigrad; na Obrajni**, okr. Radgona; v Dobovi*, okr. Rogatec; v Braslovčah**, okr. Vranksko; pri Sv. Juriju ob Ščavnici**, okr. Gornja Radgona; v Kostrivnici**, okr. Rogatec; v Vuzevici**, okr. Marnberg; v Lipnici**.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Najnoviši, največji uspeh!

Zajamčenih 120 litrov na uro posname separator za mleko

„Diabolo“

pa stane samo 125 K.

Posname popolno, gre lahko in je preprosto sestavljen.

Obrnite se na tvrdko

Ph. Mayfarth & Co.,

tvornico kmetijskih strojev, livarno za železo in parno kovačnico, Dunaj, II., Taborstrasse št. 71.

Preprodajavci in agenti se iščejo za velik rabat.

Zanimanci dobe separator na poskušnjo.

Za poskus zastoj. Stroj za valjenje za domačo in divjo perutnino, patentirane. 10 let preskušane od K 30.— naprej ima 15—12
G. Mücke
Reisenberg 127 pri Dunaju.

Nadomestek za gumi!

Zamaški iz papirja „Hermetica“ za mlečne kanglje, zavitke masla in sira.
Artur Weinberger
Hodonin. 30—W

Lekarnarja A. Thierryja balzam

(postavno zavarovan)

pristen edino z nuno kot varstveno znamko.

Dober zoper žolodčne krče, napetja, zastuženost, motenje prebave, kašelj, boleznin na pljučih, prsni, hričavost i. t. d. Zunanji čisti rane, lajša bolečine. 12 malih ali 6 velikih steklenic ali 1 posebno velika 5 kron.

Lekarnarja A. Thierryja edino pristna centifolijska maža

učinkuje zanesljivo pri tvorih, ranah in vnetjih, pa naj so še tako stara. 2 dozi 3 krova 60 vnuarjev. Pišite lekarni 69—12 „pri angelju varhu“

A. Thierry, Pregrada pri Rogatcu.
Dobita se tudi v večini lekarn.

Razglas

glede oddaje

subvencijskih ovnov

koroske jezerske pasme.

Ovni se bodo oddajali, kolikor jih bo na razpolago, primernim planinskim rejam po 20 K.

Prošnjiki jih morajo pravilno in redno krmiti in gojiti, ter jih za malo odškodnino dajati tudi drugim rejam na razpolago.

Lastnik jamči za ovna, dokler ni star dveh let, nakar preide popolnoma v njegovo last.

Poslali se bodo najbrže v aprilu ali maju; naročnik mora plačati voznino iz Solčave, postaja Železna Kaplja.

V Gradcu, 1. januarja 1910.

Od osrednjega odbora 25—W
c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Razglas

glede oddaje

subvencijskih merjascev.

P. n. člani bodo dobili iz plemenskih vzrejalšč c. kr. kmetijske družbe po meri sredstev, ki so na razpolago, subvencijske merjasce, če bodo poslali pravilno izpolnjene reverze s 30 K za vsakega merjasca potom naših podružnic najpозnejše do 15. marca t. l.

Prošnjiki morajo merjasce pravilno krmiti in gojiti, vpisovati vsak skok in oddajati merjasca za malo odškodnino (ne nad 50 v) tudi za druge prasice na razpolago.

Za merjasca jamčijo, dokler ni star popolnoma 2 leti, na kar preide popolnoma v njihovo last.

Redoma se lahko nastavi v vsakem kraju le po en merjasec, če pa jih je potreba več, mora podružnica to potrditi.

V Gradcu, 1. januarja 1910.

Od osrednjega odbora 24—W
c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Ure na obroke

dobi vsakdo.

Štv. 72. prava 14 karatna zlata Plaqué ura za gospode ali dame, fino gravirano kolesje na kamenih, K 20.— Ista z dvojnimi pokrovcem K 25.—

Štv. 73. Prava srebrna ura za gospode ali dame, s tremi zelo močnimi srebrnimi pokrovcem, obilno gravirana, s sliko konja, jelena, leva ali pokrajine, dobro kolesje, točno regulirana K 30.—

Štv. 74. Zadnja novost: Srebrna osemdnevna remonterka za gospode, ki teče enkrat navita neprenehoma 8 dni, na rubinih vidno zunaj K 35.—

Štv. 75. Prekrasna tula remonterka za gospode ali dame s 3 pokrovcem in pozlačeno krono, zanesljivo kolesje K 18.—

Štv. 76. Niklasta remonterka za dečke, odprta, moderna in lepo gravirana K 8.—

Cene se razumejo na obroke po 2 K mesečno; pri naročilu pa se mora polovica zneska poslati naprej ali pa plačati po povzetju.

Wiener Uhrenhaus Heinrich Weiss
Dunaj XIV, 1/L. G. 259—24

2 kroni mesečno.

Več tisoč lepih hruškovih divjakov

168—1 prodaja po nizki ceni

Jože Rožman, Artiče pri Brežicah.

Za spomladno gnojenje s kalijem

je za žita, okopavine, krmo, lan, zelenjavo zaradi svoje lahke raztopljivosti in hitrega učinka najprimernejša

40odstotna kalijeva sol.

Če hočemo doseči največje pridelke in najboljšo kakovost moramo poleg navadnih fosfatovih in duševih gnojil dajati tudi kalij. 40 odstotno kalijevu sol in sploh vsa kalijeva gnojila prodajajo podružnice štajerske kmetijske družbe in zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz 2, po izvirni ceni in z istimi pogoji kakor kalijev sindikat.

Pojasnila in brošure o rabi vseh umetnih gnojil razpošilja brezplačno

kmetijska posredovalnica kalijevega sindikata v Dunaju VIII./, Skodagasse 3.

27—W

Dendrin

v vodi raztopljiv drevasni karbol naj najboljše sredstvo za drevesa. Vzimski dobi 1907/08 izbornu preskušeno Spričevala, vzorec, prospekti brezplačno.

Karbolineum-Fabrik R. Avenarius

Dunaj, III/2, Bechardgasse 14.

Na Štajerskem ga prodajajo: 85—4
v Gradcu: A. F. Kroath, Hauptplatz 6; Lud. Wieser, Kaiserfeldgasse; Ferd. Köller, trgovina s semenjem, Murplatz; v Admontu: G. Gumpelmaier; v Mostu ob Muri: Lud. Hintz; v Burgau: J. Gortan; v Nemški Bistrici: L. Dewaty; v Loncu: P. Purkarthofer; v Feldbachu: J. Gortan; v Frohnleutnu: J. Höfler; v Fürstentfeldu: A. Hengel; v Gleisdorfu: A. Grogger; v Gross-St. Florianu: H. Kügerl; v Hartbergu: F. C. Kroath; v Köflachu: S. Uray; v Lipnici: A. Kada; v Ljubnem: Lud. Krempl; v Mariboru: H. Schmid & Ch. Speidel; v Neudavu: J. Gortan; na Ptuj: V. Leposcha; v Pischelsdorfu: A. Berghofer; v Radgoni: Franz Kleinoscheg; v St. Rupertu ob Rabi: A. Rosenberger; v Spielfeldu: M. Polz; v Stainzu: Ernest Kollmann; v Welzu: Jožef Fink; v Willdonu: Friedrich Unger.

Izvirna „Melotte“

je v alpskih deželah najbolj priljubljena in razširjena

mlečna centrifuga.

Močno in solidno narejena. Posname izbornu in ne potrebuje nobenih popravil.

Ker je zelo preprosta, lahko dela vsak otrok ž njo.

Zajamčen je najboljši uspeh in najbolj natančen posnetek.

Konkurenčne stroje zamenjajemo za „Melotte“. Model 1909 je v marsicem boljšan. 53—12 Dobri zastopniki zaželjeni.

Melotte-Werke, Dunaj, IV. Mayerhofgasse 16.

Kalijevo gnojilo

najboljše in najcenejše dušikovo gnojilo naših dni, poveča, kakor so pokazali dolgoletni poskusi, pridelke in se zato izbornu rentira.

Kalijev dušik učinkuje ravno tako, kakor dragi čilski soliter in amonijak.

Vzorce, navodila in priznanja razpošiljata brezplačno in zastoj

Marsano & Prager

velika trgovina z umetnimi gnojili in kmetijskimi potrebščinami 112—3

Praga, Hybernská ulice 30.